

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, fél évre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolvasó szerkesztő és kiadótulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K. VÁSÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyitólír sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hírlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatók.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralekban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, sziveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

A közigazgatás.

A képviselőház november 13-iki ülésében néhány komoly szó esett a közigazgatás reformjáról. Holló Lajos képviselő hozta szóba a szélső baloldaltól egy kis belügyi recept alakjában, melyen előbb állott a választási törvény demokratikus jellegű reformja s csak a végén a közigazgatási reform.

Az ismeretes szélső baloldali sorrend: előbb az, a mi a pártpolitikának használ, a végén az, a mi az országnak.

A nagy reformkérdéshez többen is hozzá szólottak, azonban az egész eszmecsere megmaradt a mindennapi színvonalon. A kedélyek mintha kidühongtek volna magukat két esztendő előtt az obstrukciós vitában. Alig maradt meg valami mostanra abból a forró kívánságból, mely annak idején az egész országot megragadta, vagy abból a kegyetlen elszántságból, melyet a kisebbség magát akkor a reform ellen vetette.

A „Székelyföld” tárczaja.

A végzetes levél.

(Történet a diák életből.)

Írta: Barthalis János.

Az e . . . i főiskola egyik — nagy reményekre jogosított és a szerelmi kalandokban nyakig uszó növendéke, igaz nevén Köpeczki ur, alig érkezett andalgó sétájáról garszou szobájába, s még el sem tudott gondolkozni feneketlen éhsége miképeni lecsillapításáról, midőn kopogást hall ajtóján.

Köpeczki ur egy nagyot köszörült öblös torkán, mely hang deák nyelven annyit jelentett, hogy: czo befelé!

E morgyialis hangra, a költői rendetlenségű szobába az érdemekben öszült Donozki, a nebulók ismert hordárja lépett be, s az ifju urat megillető alázatos köszönet után két levelet nyújtott át domine Köpeczkiének. S azzal távozott.

Mohón bontotta fel az ipsze egyik levelet, melyben iszonyatosan rossz ortografiával, s impertinens fogalmazással ez volt skribálva:

— Tisztót uram. Gyula fiamnak, az kegyed tanítmányának megszületése évfordulattya lévén egy kiss vacsorára ennek miatta meghivandom. Fábián Ö.

Czimzett ur — mint vérszomjas tigris a gondatlan áldozatra — sugárzó arczoval ugrott fel ha-

Mindazonáltal Hieronymi belügyminiszter előadásából kitetszik, hogy a belügyminiszterium kebelében a reformjavaslatok előkészítettnek s most már sorra fognak kerülni egymásután.

Első sorban, még pedig már néhány nap mulva, a közigazgatási bíróságról és a fegyelmi eljárásról szóló törvényjavaslatok fognak benyújtani.

Második sorban áll s valószínűleg az 1894. év elején kerül előterjesztés alá a községek-ről szóló törvényjavaslat s vele egyben a járások rendezéséről valamely törvényes intézkedés, mely hogy a járásokat is ujja-szervezi-e, vagy csak egy átmenetet létesít, Hieronymi nyilatkozatából nem tetszik ki.

Utolsó sorban áll a vármegyék rendezése s ugy látszik, ezzel egyben a városi törvényhatóságoké.

A miniszter csak a sorrendre nézve nyilatkozott. Azt, hogy milyen irányelvek szerint, mily reform intézményeket kíván létesíteni; vajjon elfogadja-e alapul a harmadéve hajótörést szenvedett javaslatot, vagy pedig egészen új, tágabb vagy szűkebb téren kíván-e mozogni, egyáltalán nem érintette. Mindössze annyit jelzett, hogy a törvényjavaslatokkal, ha készen lesznek, bőséges alkalma lesz mindenkinek foglalkoznia.

Van azonban mégis valami, a mi némileg elárulja a belügyminiszteriumban domináló irányelveket.

Maga a sorrend.

A belügyminiszter első sorba a közigazgatási bíróságról szóló törvényjavaslatot állítja. Ebből pedig kettő következik.

Az első az, hogy a kormány reform-szándékában a jogi biztosítékok megszerzése áll első helyen. A második az, hogy Hieronymi reformterveinek vagy egyáltalán nincs, vagy csak csekély részében van közülük

rapui való hiányában kongó ládájáról, hová a levél lehető legkényelmesebb elolvashatása tekintetéből időközben leült volt, s már-már rohanni akart a kedves család körbe, hol mint házi oktató gyakran részesült a gyomor követelményeinek kellemes kielégítésében, midőn a másik levélre, de csodák csodája, rózsaszínű borítéka esnek ragyogó zemei. A másik perczben örömtől duzzadó kebelrel olvasá s sorokat:

— Imádtott uram. Sokszor látom, s mégis oly keveset . . . Szeretem önt; minden szeggyen nélkül vallom meg. Ma estére várom, hogy a többi szóval mondhattam el. Fábiáné.

Egy harsogó „ah” hagyta el deákunk száraz torkát s levél többszöri elolvasása után és föl s alá szaladgálva kis szobájában ekként monologizált:

— Tudtam zikherre, hogy szeret a menyecske. No hiszen, egy Köpeczki mindig is a halhatatlank közt foglal helyet minden tekintetben, míg egy petroleum szagu handlé, mint éppen Fábián, még a hasonmások kategoriájában sem állhat meg. No, de gyerünk. És ezzel jó appetitust kívánva becses én-jének, szélgyorsassággal rohogott a zsiros falatokkal és szerelmi kalanddal kínáló czél felé.

Midőn Fábiánéhoz megérkezett, a petroleum szagu szobában (mert itt megjegyeztetik, hogy a Fábián ur szatócs vala) már többen valának összegyűlve mint vendégek, s így nem is részesülhetett

a Szapáry-féle javaslat romjaihoz. Nem képzelünk legalább arra módot, hogy miképen lehessen a közigazgatási bíróság intézményét a mostani vármegyei rendszerbe, vagy éppen annak holt közigazgatási bizottsági intézményébe beilleszteni. S ha a kormány mégis épen ezt, a csakugyan elsőrangú jogintézményt akarja első sorban föllítani, annak bizonyára külön és önálló szervezetet kíván adni, körülvéve oly dologi és személyi biztosítékokkal, a melyek azt a mostani depravált közigazgatási szellem romboló befolyásától nem csak megvédik, de lehetővé teszik azt is, hogy azzal már most a szervezet teljes reformja előtt, hatásosan szembeálljon.

Legalább mi így fogjuk fel ezt a sorrendet s épen olyan nagyon örülünk neki, ha így lesz, mint a milyen hosszú ábrázatok támadnak a vármegyékben annak hallatára, hogy tevékenységüket már az első fokozaton is független bírói testületek fogják elkomázhatatlan jogi ellenőrzés alá fogni.

Azonban még ennél is nagyobb érdeklődés kapcsolódik a községek közelgő reformjához.

Sajnos, nem tudhattuk meg, hogy az államosításnak milyen terjedelmet kíván a belügyminiszter a községekben biztosítani. Vajjon a kinevezést — már t. i. a községi főnök kinevezését — az egész vonalon be akarja-e hozni, avagy a nagyközségekben mindent választásra bíz s a kinevezést csak a kis községekben alkotott „körökre” tartja szükségesnek? S még ezen túl is, mi történik arra nézve, hogy a községi jegyzőség intézménye mostani képtelen állapotából kiemeltetvén, szigorúan felelős állássá tétessék. Hirszerint a községi jegyzőt kívánják a községek főnökévé tenni, de hogy milyen módon, az teljesen ismeretlen.

abban a boldogságban, hogy a szép Fábiáné — úgy négysem közt — biztosíthatta volna érzelme tisztaságáról.

A vacsora kezdetét vette. Fábiáné maga mellett mutatott helyet a holdvilág képi amoroza domine Köpeczkiének, ki aztán a szent érzelmek ilyen alakbani nyilvánítására a kis körme hegyéig elágyulván, oly ügyetlen ugrással temett a bájos szatócsné oldalánál, hogy két szék és Fábiáné, valamint egy szüntelen vigyorgó lábtü művész ifjoncra teljesen a földre döntött, s ráadásul ő is úgy elveszté a fizikai egyensúlyt, hogy az asztal alatt találta meg magát.

De ez a kis incidens egy kukkot sem hozta ki az amoroza rendes kerékvágásából, mert a vendégek nem kis rémületére oly borzasztó falánk-sággal pusztított az ételek különböző nemei közt, a milyen Carthagoi rombolásra csak deák ember képes vállalkozni.

Borban sem volt hiány. Fábián ur annál inkább is nem kímélte azt, mert a kis Gyulának csak egy születésnapot engedélyezett egy évben a szűk marku végzet. De azt bölcsezen kikötötte, hogy pohárköszöntőkben hiány ne történjék, melyeknek éle a kis pudli örökösre kellett irányulnia. Persze Köpeczki volt e díszes társaság Ciceroja, ki aztán olyan leplezett czélzásokkal is élt Fábiáné iránti érzelmeire, hogy ha a társaság, s különösen a boldog szatócs az elemi iskola negyedik osztályát el-

Egyet azonban Hieronymi világosan megmondott. Azt t. i., hogy államosság mellett az önkormányzatra sokkal nagyobb tér lesz, mint eddig, bár nem is amerikai értelemben, a hol az önkormányzat a pártérdekeknek van kiszolgáltatva s a tisztviselők választásából és letételéből áll.

Ebből az következik, hogy a reformtervekben a községek, városok, járások és vármegyék helyi érdekű, főképen pedig vagyoni, közgazdasági, iskolai és egyéb kulturális ügyeik ápolására lesznek szorítva s a mellett minél kevesebb alkalmuk lesz választani és politizálni.

Ez egyébként az államosság természetével jár s mint eddig is, nem kevés alkotmányos közhely elmondására fog alkalmat szolgáltatni. A választás és politizálás képezte eddig nálunk az autonóm élet valódi tartalmát s ezzel együtt a népesség nyomorúságának egyik legnagyobb okát. A vármegye ezen a kettőn kívül ma is alig törődik valami mással. Hogy ennek vége lesz, nagyon helyes, bár minél előbb és minél jobban vége lenne.

Fájdalom, mi még azt sem hisszük, hogy a községi önkormányzat a községi vagyon helyes kezelésére is képes legyen. A tapasztalat az ellenkezőt mutatja.

A mi infamisság, könnyelműség, lelketlenség, tékozlás és korrupció van most a közigazgatásban, az mind tisztán kifejtett alakban épen a községi vagyont szipolyozza.

A belügyminiszter bizonyára épen úgy tudja, mint mi, hogy a községi képviselő-testület tömörked községben ma nem egyéb mint osztozkodó testület. Az érdemes polgárok oly gyülekezete, mely egy vagy más nyílt vagy titkos formákban a községi jövedelmeket elharácsolja, sokszor pedig magát a törzsvagyont is. Bácskában ezt nagyon szépen lehet tanulmányozni; de lehet Torontálban, Temesben s a többi vármegyékben is — nehogy egyik érezze csak magát megbántva.

Már most, hogy ilyen, szerintünk igen elaljasodott önkormányzati szellem és fölfogás mellett, lehet-e a községi vagy járási vagyont teljesen akár amerikai, akár hazai rendszerű önkormányzati testületekre bízni, az nem is látszik megoldatlan kérdésnek.

Valóban, a közigazgatás reformjához nagyon későn fogtunk. A mi rossz volt, az utolsó évek alatt gyalázatosra változott s még inkább azzá lesz a reformjavaslatok életbeléptetéséig.

S hogy ezekből a viszonyokból mi is levonjunk a magunk következtetéseit, mi azt hisszük, hogy a készülő javaslatok mind-egyikének, de különösen a községi javaslatnak abból a föltevésből kell kiindulnia, hogy még az önkormányzati hatáskörbe is illeszse be az állam a maga közvetlen közegét s ne bizza az igazgatásnak egyetlen ágát sem egészen az autonóm kezére, főképen pedig ne bizza azokat, ahol pénzről és pénzintézetekről van szó.

Az amerikai autonóm községeknek az a bajuk, hogy diadalmas pártjaik saját embe-reiket tolják be a hivatalokba; a mieinknek pedig az a bajuk, hogy nem nézhetik türellemmel, ha a községnek vagyona van.

Az országházról A képviselőház szombaton befejezte a belügyi tárcza költségvetésének tárgyalását és megkezdte az igazságügyi budget fölötti tanácskozást. Ez utóbinnál Várady Károly és Méray Lajos szözlaltak föl, kiknek Szilágyi De ső miniszter nyomban megadta a szükséges felvilágosításokat.

A háromszéki tanító testület közgyűlése.

(Folytatás és vége.)

László Lukács alelnök eszmékben gazdag, alaki, mint tartalmi tekintetben szép megnyitó beszédét — melyet m. számunkban közöltünk — a közgyűlés szöröl-szóra jegyzőkönyvre venni határozván, a tárgysorozat megállapítása és Zayzon Béla elnök lemondásának bejelentése s elfogadása után bizottságok küldettek ki a helybeli tan- és humán-intézetek megtekintése, szakelőadások meghallgatása, sa estélyrendezésben segédkezés s elnök és segélyegyleti igazgatóság megválasztásának keresztülvitele végett.

E bizottságok közül azonban a választások megejtésére kiküldött bizottságok működése feleslegessé vált, mivel Vajna Károly indítványa folytan közfelkiáltás után eszközöltettek a választások, és pedig elnökké: László Lukács illyefalvi igazgató-tanító, eddigi alelnök, alelnökké: Sipos Sámuel, a sepsiszentgyörgyi fiúarvaház igazgatója, a Kiss Jenő lemondásával megürült jegyzői állásra pedig Rakosi József kézdívasárhelyi tanító kiáltattak ki egyhangulag. A segélyegylet igazgatósága is fölkiáltás után választott meg, az M. Székely János elnöksége alatti igazgatóságra ruháztatván újabb 3 évig a segélyegylet ügyeinek vezetése.

Ezek után következett Osnádi Lajos tanítótestületi titkár évi jelentése, mely nemcsak hü tükre volt a központi választmány s az öt járáskör lefolyt évi működésének, de úgy szelleme és beosztása, mint összeállítására nézve méltán sorakozik a legkitünőbb jelentések közé. Sietett is a közgyűlés érette hálás köszönetét nyilvánítani.

»A nőnevelés helyes irányítására milyen befo-lyással lehet a tanító?« cz. tételről tartott ezután egy talpraesett, sok egészséges eszmét tartalmazó értekezést Bathó János, albi tanító, melyet a közgyűlés igazi érdeklődéssel hallgatott s elhatároztta, hogy mint a szülőket is nagyon közelről érdeklő munka, valamely hírlapban közöltessék.

A segélyegylet igazgatóságának jelentését olvasta fel ezután Vajna Károly titkár, a melyből kiemeljük, hogy a segély- és temetkezési alap vagyona 1892. év végén 1555 frt 55 kr volt. A közgyűlés az igazgatóságnak s különösen Kiss Jenő buzgó pénztárosnak meleg köszönetet szavazott.

A tanszermuzeum kezelő bizottságának Kiss Ödön által előadott jelentése volt az első nap utolsó tárgya. A csinos jelentés alapján a közgyűlés öszinte elismerését nyilvánította a derék bizottságnak.

A tárgysorozat kimerítettén, a polgári iskola másik termében a közebed következett. A pohár köszöntők elsejét László Lukács elnök mondotta király ő felségére, melyet a jelenváltak fölállva hallgattak meg. A második tőszott Bodor János mondotta gr. Csáky miniszterre, a harmadikat Erdélyi Károly Potsa József főispánra, a testület tiszteletbeli tagjára, a ki már évek óta nemcsak mindig megjelenik a közgyűléseken, de azoknak a legfigyelemesebb hallgatója s felszólalásaival nem egyszer bizonyítja be fényesen, hogy a tanúgy bármely ágában otthon van. A jelenváltak hosszas éljenzésel adtak kifejezést a kiváló »kollega« iránt érzett meleg ragaszkodásuknak, öszinte szeretetüknek. A negyedik pohárköszöntőt Nagy Károly Tompa Miklós alispánért, az ötödiket M. Székely János Dancs Bertalan, közszeretnek s ritka népszerűségnek örvendő tanfelügyelőért, majd tovább László Lukács elnökért, Bartók Károly polgármesterért, Osnádi Lajos titkárért, Erdélyi Károlyért, M. Székely Jánosért, Osa Györgyért, Puskas Gergely, Bodor János lelkészekért, a testületért üritettek poharat. A sok pohárköszöntő közül ki kell emelnünk azt a rövid, de lelkes, szép beszédet, melylyel Potsa József főispán ur a tanítóinket köszöntette fel.

Alig, hogy a közebed véget ért, a jelenváltak Erdélyi Károly polg. isk. igazgató szakelőadását hallgatták meg, a ki a gazdaság köréből tartott egy jeles, kitünő szabad előadást. Ezt az érdekes munkát majd mások is élvezhetik, mert főispán ur megígérte, hogy a gazdasági bizottság által kinyomattatja, szélesebb körökben való terjesztés céljából.

A második napi közgyűlés a bizottságok jelentéseivel vette kezdetét. Előbb Szabó Lajos, biz. elnök tett jelentést az estély sikeréről. E szerint a mulatság bruttó jövedelme a 170 frt körül van. Majd az iskolák megtekintésére kiküldött bizottság jelentését olvasta fel fölkerés folytan a bizottság tagjainak távolléte miatt Vajna Károly. A szakelőadás kitünő sikeréről Hosszu Ferencz tett jelentést, a mely a többivel együtt tudomásul vétetett.

A biz. jelentések után Bodor Miklós, óvóképezdei igazgató tartott egy, a kisdíodávás nemzeti jelentőségéről szóló rövid előadást, mely némi vitatkozást is provokált az előadó, Bodola Sándor és Dancs kir. tanfelügyelő részéről. Az előadás

végezte volna, hát nagyon sok rejtélyes mondat az amorozo száját égeti valamireg.

A mulatozás már a tetőfokát érte el, a zaj nöten-nőtt, ének, élez kedélyesen buzogott a keblekből, midőn a khaosz közepette valami szerencsétlen kappan hang ezt rikácsolja:

— Halljuk a fészőlnokot! Énekeljen Kőpeczki ur! Halljuk, halljuk, orditá és visitá a vendégse-reg kanja, nősténye.

Amorozo Kőpeczkiinek pedig köztudomás szerint impertinensül haragos — zöld szín hangja volt. Hasonlatos ahhoz, minő a varju és kanári hang keresztezéséből támad. Ergo: gyehennai élvezet volt kilátásában.

De Kőpeczki ur némán ült helyén. Akkor aztán könyörögtek neki, de ő hasonlatosan a nagy művészekhez, szabadkozni kezdett. Be van rekedve, nem énekelhet. Hiában volt minden rimánkodás.

Végre Fábiánné próbálkozott engedékenységre stimmelni a makranczos deákot, s czérna vékony hangján imigyen csiripált hozzá:

— Ugyan uram, ha én kérem, daloljon egyet.

Kőpeczki ézző szívének mélyébe hatottak a czukros szavak, s a szerelmes levélre gondolván, olvadozó hangon kérde:

— De melyiket énekeljem asszonyom.

A választás aztán kegyelmesen reá bízott.

A következő perozben Kőpeczki már énekelte. És megnyilatkozása hasonlatos vala az éhségtől elgyötört számar hattyudalához, melybe a jó lako-

mát váró varju rekedt krakogása vegyül, tulakarva kiabálni egy halálbagoly vijjogását.

A reesező, rikácsoló és vontatott hangok hallatára a diszes társaság majd felugrált, majd meglerogyott, míg a már illuminált állapotban lévő dalnok nagy lelki épülésére Fábián urat elfogta egy nevetési göres roham, s testhosszában zuhant a földre, s csak rug-kapált az ég felé. A diadal tehát teljes volt.

Kőpeczki aztán nem várt több »halljuk«-ot, hanem zengedezett tovább.

Bánatosan zeng a madár,
Vesztett pártját siratja,
Bánatos az én szívem is,
Mert egy hűtlen megesalta...

A pokoli mulatságnak a szép szatócsné szavai vetettek véget.

— Köszönjük, uram, a nem e világból való élvezetet. (És itt alig birta elfojtani egy kitörő nevetést.) Hanem megvallom, e dal szövege ismeretlen előttem, s hiszem hogy nem sértem meg kívánságommal, ha arra kérem, hogy írja le azt számomra.

Amorzo domine Kőpeczki készséggel és örömtől sugárzó arecczal rántott elő egy, az egyik oldalán be nem írt levelet, mivel más papír nem volt nála és verébláb betűinek összerakásával le is skribálta a kívánt szöveget.

Éppen olvasni kezdé fáradságának gyümölcsét, midőn felpillantva észreveszi, hogy az átellenében ül Fábián ur szemeinek nem éppen ájtatos for-

gatása közben úgy tesz, mint a ki olvas valamit' s az pedig nem volna inyére.

A már nem a legtisztább öntudatban levő deák csak akkor vette észre, hogy a kezében tartott papír hátlapjáról olvas a házigazda, midőn az a széken nyugtalanul fészkelődve olyan krokodil szemekkel méregette őt végig, melytől még a legbátrabbak szíve is 64-es ütemben vert volna.

Egész kíváncsian megfordítja tehát a papírt, s óh fátum, mit látott?

A Fábiánné sorait. Rémülten rejté el azt zsebébe; de már későn volt.

Nem írjuk le a társaságtól száz mértföldre kívánczó Kőpeczki tantalusi kinait, melyek e fedezésnél elfogták a bátorságot sohasem ismert kebelét. Azt képtelenség is volna megkísérteni. Egy szerető deák ijedségét, mikor a férj »mindent tud«, ecsetelni fizikai erőnket haladja meg.

Midőn már eléggé kiizzadta magát a megrémült deák, a herkulusi erejű szatócs felállt helyéről, s olyan halk hangon, melyet csak Kőpeczki hallott meg egyedül, a szomszédos szobába hivta át az amorozót.

Hogy aztán ott mi történt, az a szerelemföltő férjek élénk fantáziájára bizzuk.

Kőpeczki is csak annyira emlékszik még, hogy e szavak után:

— Ezer milliom liter petroleum és eczet, — a dühös szatócs megragadta őt testének ellentétes végpontjain, s az utozára nyíló ajtón úgy kiröpi-tette mint egy madarat,

megéljenzetett s mindjárt reá előterjesztettek a testület kebelében alakítandó övszakosztály alapszabályai, melyek ugy általánoságban, mint részleteiben, csekély módosítás-al elfogadtattak.

Ezután a titkár a központi választmány javaslatait terjesztette elő. Ezeket a közgyűlés letárgyalván, elhatározta, hogy az 1896 ik évi ezredéves ünnepélyt a megye összes népiskolájában meg fogja ünnepelni, e célból: a központi választmányt utasította tervezet készítésére, kitűzött egy nagyobb pályadíjat egy oly műre, mely az ünnepélyek egyik főtárgyát fogja majd képezni. E munka díjazá-ára Potsa József főispán ur 20 koronát, Bodor János lelkész ur, Baló László ur 20—20 koronát, Csia György ur, Bartók Károly ur, Dobay János ur, Joos Imre ur 10—10 koronát voltak szivesek fölájanlani, mely szives adományokért a közgyűlés lelkes éljenésekkel s jegyzőkönyvileg adott kifejezést öszintén érzett hálájának.

Elfogadta a közgyűlés azon javaslatát is a közp. választmányának, hogy a közgyűlések ezután nem két, hanem csak egy napon fognak tartatni.

Erre Makkai Dániel kijelentette, hogy Csia György kovásznai iskolászeki elnök megbizta őt, hogy a közgyűlést hívja meg a jövő évre Kovászna nagyközségbe. A közgyűlés a szives és lelkes meghívást elfogadva, örömmel határozta el, hogy a jövő 1894. évi közgyűlést Kovásznán fogja megtartani.

Majd az elnök indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy Jókai Mór 50 éves írói jubileuma alkalmából a testület nevében az elnökség feliratilag üdvözlője.

Végül elnök meleg köszönetet nyilvánított Potsa József főispán urnak szives megjelenségeért, támogatásáért, Bartók Károly polgarmesternek, Kézdi-Vásárhely érdemes polgárságának tanúsított áldozatkészségükért s ezzel a közgyűlést bezártá.

Különfelek.

— Személyi hir. Br. Szentkeresztii Stephanie, városunk human intézeteinek nagynevű alapítója és elnöke városunkba érkezett.

— Erzsébet királyasszonyunk nevenapja alkalmából f. hó 19-én városunkban a r. k. templomban fényes isteni tisztelet tartatott. Jelen voltak: a honvéd tisztikar s a legénység, a törvényszék és járásbíró, a községi iskola tanítótöbbsége s nagyszámú közönség. Mise után Kiss Gyula minorita-rendi házfőnök a honvédséghez az eskü letétele alkalmából egy igen szép és lelkesítő beszédet tartott. Vázolta az eskü szentségét, elmondta, hogy mi az eskü és mire kötelezi a katonát. Isteni tisztelet végeztével a honvédség visszavonult a laktanyába s ott az esküt a segédtiszt előmondása után letette. Ennek végeztével a zászlóalj parancsnoka a katonaságot még egyszer figyelmeztette az eskü szentségére s ezzel a fontos ünnepély véget ért. A katonaság eskütele alkalmával a város intelligens közönsége nagy

számban volt jelen, ez által is érdeklődést tanúsítván a honvédség iránt.

— Székely iparosokért. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter Háromszék megye főispánjához a következő értesítést küldötte: Meltóságos Főispán ur! Hivatalbeli elődömnök 1891. évi ápril hó 18-án 9616. sz. a. kelt rendelete kapcsán értesitem Meltóságodat, hogy a m. kir. államvasutak gépgyára és a diósgyőri vas- és aczélgyár felügyelő bizottságának f. évi október hó 16 án 22,267 sz. a. hozzám intézett jelentése szerint a budapesti gépgyárban több ügyes esztergyűlés és gyaluló vehető fel. Felhivom Meltóságodat, hogy ennek közzététele iránt megfelelően intézkedjék s a jelentkezők alkalmaztatása iránt a fentnevezett felügyelő bizottsággal közvetlen érintkezésbe lépjen. Budapest, 1893. november 10-én. A miniszter helyett: Reiszig s. k., államtitkár.

— Időjárás. Havunk elolvadt és egy pár napig igazán szép tavaszias napok jártak, de már november végén minálunk hosszas szép időre számítani nem igen nem lehet. Az eget ismét felhők borítják, hideg szelek fujnak s minden perczben várhatjuk, hogy a havat most már állandóan megkapjuk.

— Trachoma Említettük volt, hogy a kormány egy budapesti orvost rendelt ki Háromszék megyébe, hogy a trachomát szembetegeket felülvizsgálja. Hétfőn és kedden volt Kézdi-Vásárhelyt az általános szemvizsga, melynek azon nem igen öröndetes eredménye lett, hogy a már régebben konstatált szembetegek közül 24 gyógyultnak nyilvánított és 33 pedig tovább is gyógykezelés alatt maradt.

— A kézdí-vásárhelyi jótékony nőegyesület múlt szombaton filérestélyt rendezett, mely dacára annak, hogy azelőtt két nappal a tanítók bálja volt, elég szépen sikerült. A műsornak volt egy igen érdekes pontja, a »Szép Ilonka« című melodramát adták elő a Hegyesszi nővérek. Ugy a zenei, mint a szavalati rész fényesen sikerült s a közönségnek alkalmanylt oly előadásban gyönyörködhetni, melyhez ritkán van része. A közönség a kedves ifjú testvér-párt rokonszenves övációkban részesített. Nem kevesebb sikert aratott Raffai Irma k. a. pompás czimbalom játéka is. A műsort szokás szerint tánczvigalom követte. Az estély sikere a fáradhatatlan házi asszonyokat dicséri.

— Az országbíró halála. Szögyény Marich László országbíró, Szögyény berlini nagykövét edes atyja nov. 20-án délelőtt tizenegy órakor elhunyt.

— Az ezredéves országos kiállítás közoktatásügyi csoportbizottsága f. hó 17-én d. u. 4 órakor a kereskedelmi miniszteriumban ülést tartott, elfogadván a végrehajtó bizottságnak a közoktatásügyi

kiállítás mikénti rendezésére vonatkozó jelentését és az egyes alcsoportok által előterjesztett programjavaslatokat. Ugyancsak elfogadta az ülés a végrehajtó bizottságnak az időszaki kiállításokra, bejelentési ívekre, a kiállítás látogatására, a kiállítási tárgyak szállítására és a katalógusok mikénti szerkesztésére vonatkozó megállapodásait. Majd elhatározta az ülés, hogy a kiállítás tartama alatt, egy az eddigieknél nagyobb szabású országos tornaversenynek és a tanulók részéről tartandó tanulmányversenynek rendezése iránt a szükséges előkészületeket meg fogja tenni. Végül kimondatott, hogy a kiállítási jury-szabályzat tárgyalása a legközelebbi ülés programjába fel fog vétetni.

— A kultuszminiszter leányának esküvője. Herte-lendy László miniszteri fogalmazó nov. 18-án vette oltárhoz Csáky Albin gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter leányát, Laura grófkisasszonyt a terézvárosi templomban. Az esküvő szűk családi körben délelőtt 10 órakor volt. Az ünnepi aktuson csak a menyasszonynak és vőlegénynek legközelebből való rokoniak jelentek meg. Az esketési szertartást Popovics László szepesi apátkanonok végezte, ki a szertartás végén rövid beszédet intézett az új házaspárhoz. Tanukként Csáky Zenó, Csáky Viktor grófok és Boda István miniszteri titkár szerepeltek. Az esküvőt nagy közönség nézte, mely a templomot egészen megtöltötte. A násznép egyszerű utcai ruhában jelent meg a templomban.

— Tessék mágnesvasat venni! A legutóbbi időben panaszok merültek fel, hogy a huszfilléreseket gyakran hamisítják. Ezeket a hamisítványokat igen könnyen fel lehet ismerni, ha mágnesszával kipróbáljuk. Ez ugyanis a nickelt vonzza a hamisítványokat azonban nem. A pénztári kezelésnél tehát az ily hamisított husz-fillérest, ha külsőleg nem is tűnik rögtön szembe a hamisítás, igen könnyen meg lehet különböztetni a valódiaktól.

— Fejedelmi hozományok. Nyilván sokakat érdekel, hogy mennyi hozományt kap egy királykisasszony, vagy egy főhercegnő. Augusztá bajor hercegnő, a kinek nagytatyja, Ferencz József király adta az egész hozományát, másfél millió forintot kapott készpénzben. Ezt a pénzt azonban az új házasság nem vették át tényleg, hanem egyelőre csak kamatait élvezik, magát a tőkét a királyi család forgatja s csak négy százaléki kamatot kapnak ki belőle. A király leánya, Gizella főhercegnő és Mária Valéria főhercegnő három-három millió hozományt kapott, de Gizella főhercegnőnek atyja utólag megint adott három milliót, úgy hogy Lipót hercegnő hat milliót kapott a királyi család pénztárából.

Csak Fábian urnak nem ment a fejébe az egész dolog.

— Ehnye, ezer milliom liter kulimász és vastag terpetin, hát akkor ki írta, álmélkodott kérdőjelet csinálva képéből.

Az igazgató már ekkor tisztában volt a helyzettel. Az ifjuság írásbeli dolgozata közül sikerült az amarus levél szerzőjére ráakadni.

Az illető egy nagy kópé volt, ki be is vallotta, hogy csak meg akarta tréfálni a szerelmi kalandokban nyakig uszó Köpeczkét, s a hordárral egyetértve sikerült is az neki. De az izetlen tréfaért aligha jörel nem járt volna, ha a nagylelkűségtől körül röpködött Fábian ur kegyelmet nem kér a rossz helyzetbe került nebuló számára. Sőt ezen jó erényét annyira vitte, hogy a felsült amarus markába egy ötös bankót nyomott, s feleségének duzzadó arcára pedig hatalmas csókot czuppantott fájdalom díjúl, in loco, tanuk előtt.

Köpeczki lekonyult orral távozott. Szivesen elengedte volna az ajándékot, csak hogy inkább a bájos szatócsné lett volna azon levélnek a szerzője. Aztán meg az is fájdalmasan hatott reá, hogy egy haszontalan kópé tréfája miatt sok jó falattól elesett már, ami pedig nagyobb veszteség volt neki, mint a világ valamennyi szerelmi kalandja

dön a szatócs kérésére a levél miben lete felől főnöke által vallatás alá vétetett.

Az amarus lovagias ember akart lenni. Tagadott mindent. Még azt is hogy a rőt és egyéb mértékek nagy mesterét ismerné. Mőrl jól tudta azt, hogy ennek a komédiának mi lesz a vége. Őt már ugysis „kifüllentik“ a muzeák esarnokából. De el nem árulja a szegény asszonyt, a ki őt a szerelem édenébe vezette volna, ha az marha szatócs — paradicsomi angyalként lángpallos helyett — a szappanos rőffel utját nem állja boldogságuknak.

Semmi nemü levélről sem akart tudni.

Fabián, ki hallgatagon állt egy helyben, végre nem birta tovább szó nélkül. Zokogva fordult a tagadó amarushoz s hosszas rábeszélés után sikerült oda kapacitálni a mindinkább hűledő deákot, hogy előadja azt a szerelmi légyottira hívó levelet, melyet ő sohasem írt. Hasonltsák bár össze a saját kézvonásaival, nem bájja.

Dictum-factum, a levél elő került, s az írás összehasonlított. Bizony igaza volt Fabiánénak. Ő olyan szépen tisztázhatta magát férje előtt a mint csak dukált, — mert a két írás merően különbözött egymástól.

A felsült amaruszó látva csalódását csüggedt hangon susogá:

— Óh, ha én ezt tudtam volna.

Az amarus azután menekült ahogy tőle kitelt Fábian ur pedig a repülés mesterségének illetén érzékeltetése után rengeteg haragjában nem törődve senkivel és semmivel, elővett egy szappanos rőföt, s a vendégcsereg váratlan meglepetésére és minden előleges magyarázat nélkül ugy végig hányt vele a mit sem sejtő oldalbordája hátán, hogy ha abból négy perczetet vissza adtak volna neki, menten az ágyba feküdt volna tőle.

Egy becsületes czizmadia, Fábian ur komája, végül hivatva érezte magát az egyenlőtlen harcnak politikus tapintattal véget vetni, de kapott is az invázióért a tigrissé fajult szatócsból egy olyan becsületes pofont, hogy majd belesiketült.

Erre aztán a hány vendég volt, annyi felé szaladt, magára hagyva a kedélyesen mulató házaspárt. Csak midőn az ajtón kívül voltak, lették meg magyarázatát a talánynak. Fábian ur vérfagyasztó ordítása fejtette meg azt.

— Nesze, asszony. Szeretődöt kidobtam az ajtón, s tégedet megrőfoltalek.

Elég volt ebből ennyi. Eleget tudtak.

Más napon nevetve beszélte a város a szatócsék esetét.

Két nap mulva amaruszó Köpeczkét az igazgató maga elé rendelte. Fábian ur is ott volt a kékre vert asszonynyal. Képzeltetjük hát a kényelmetlen helyzetbe került szerelmes deák félelmét, mi-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.